

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Veertig jaar later

door Jan Schinkelshoek De auteur is publicist en adviseur en oud-Kamerlid voor het CDA.

Ja, ik was er veertig jaar geleden bij. Maar het was, ondanks uiterlijke schijn, geen opgewekt feestje. Als politiek journalist liep ik er rond met een kladblokje en schreef een stuk waarvan ik me de kop nog herinner: ‘Wil het echte CDA opstaan?’

Boven de officiële oprichting van het CDA op 10 oktober 1980 hing een onbestemde wolk van somberte. Zou die nieuwe christendemocratische partij aanslaan? Zou de fusie wrijvingen en andere ongemakken tussen katholieken en protestanten doorstaan? Waar stond de eenheidspartij voor?

Het CDA is niet geboren uit kracht. Het is dat vanaf het einde van de jaren zestig de oude christelijke partijen KVP, ARP en CHU begonnen in te zien dat de confessionele suprematie verdampte, anders was die zoektocht naar een gezamenlijke partij nooit begonnen. Het leek, zoals politieke sceptici schamperden, ‘sterven in elkaars armen’.

Toch is het een succes geworden. Met name de jaren tachtig, de jaren waarin Ruud Lubbers zijn karwei uitvoerde, werden een glorie tijd voor het CDA. Dat was geen eenmalige opleving, zoals sceptici opperden. Na de eeuwwisseling bleek het CDA onder Jan Peter Balkenende over zoveel veerkracht te beschikken dat het zich weer tot leidende factor kon opwerken.

Over die vitaliteit van de christendemocratie heb ook ik me verwonderd. Hoe kon het dat, ondanks de ontchristelijking van het land en ondanks de afkalving van de natuurlijke achterban, het CDA een rol van betekenis kon spelen? Natuurlijk heeft het te maken met aansprekende lijsttrekkers. En soms ook met goede partijprogramma's. En ongetwijfeld pakte ook het onvoorspelbare humeur van de kiezer weleens uit in het voordeel van de partij.

Maar het is geen lot uit de loterij. De successen hebben minstens zozeer te maken met wat de christendemocratie te bieden heeft. De beweging beschikt over een vitale boodschap, een verhaal over perspectief, over zorg voor elkaar, over solidariteit, over verbinding – als politieke vertaling van wat minstens zo mooi ‘geloof, hoop en liefde’ heet. Puttend uit een rijke christelijke traditie heeft het CDA op zijn beste momenten van dat verhaal een aanstekelijk, overtuigend en eigentijds programma gemaakt, een verhaal dat herhaaldelijk in een behoefte voorzag.

Je kunt het ook omdraaien. Het gaat fout, soms zelfs grondig fout, als de christendemocratie van haar geloof valt. Zoals tien jaar geleden. Het toenmalige CDA liet zich op sleeptouw nemen door krachten die weinig ophadden met christendemocratische uitgangspunten. Dat het zich afgaf met wat wezensvreemd is, raakte het hart. Dat heeft een flink deel van de achterban van de partij vervreemd; het is een schok die nog steeds natrilt. Ook omdat de partij sindsdien te weinig gedaan heeft om de draad weer op te pakken. En het verspeelde een bindmiddel – een middel om tegenstellingen tussen links en rechts, stad en platteland, jong en oud te overstijgen.

Wil het echte CDA opstaan?